

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

8, 14528/25

Herning Realskole.

1896.

**Statens pædagogiske Studiesamling
København V.**

Program

for

Herning Realskole

1896—97

ved

Joh. Kiilerich.

Herning.

Herning Bogtrykkeri ved P. J. Rasmussen.

1896.

Af Hensyn til, at det ved Lov er blevet fastsat, at ingen kan tage Eksamen ved en Realskole, uden i mindst 3 Aar at have været Elev ved en saadan, og tillige for at give de Børn, der søge Skolen uden at skulle tage Eksamen, en jævn og afsluttende Undervisning, vil der fra næste Skoleaars Begyndelse blive indført følgende Ordning:

Klassedelingen.

Da Skolen har været særdeles tilfreds med de Børn, den hidtil har modtaget fra Frk. Karoline Sivebæks Pogeskole, mener den at kunne undvære sin Pogeklasse, og denne vil derfor fra næste Skoleaars Begyndelse blive ophævet. Dog vil Skolen vedblive at have seks Klasser, idet der samtidig bliver oprettet en afsluttende Klasse for de Børn, som ikke skulle tage Eksamen, og som altsaa gaa ud af Skolen ved Konfirmationen. Klassedelingen bliver da følgende:

2 toaarige Fællesklasser.

1 afsluttende Klasse for Børn, der ikke skulle tage Eksamen.

3 eetaarige Eksamensklasser.

I første Fællesklasse optages kun Børn, der kunne læse nogenlunde indenad samt begynde at regne og skrive, det vil altsaa sige i en Alder af omkring 8 eller 9 Aar, og de undervises der indtil deres 10ende eller 11te Aar.

I anden Fællesklasse blive Børnene i Alderen mellem 10, 11 og 12, 13 Aar.

Efter at Børnene have gennemgaaet disse 2 Klasser, maa der ved Samraad mellem Hjem og Skole tages Bestemmelse om, hvorvidt de skulle tage Eksamen eller ikke, og bestemmes der, at de ikke skulle tage Eksamen, gaa de over i den nyoprettede afsluttende Klasse, medens de i modsat Fald gaa over i den 1ste af Eksamensklasserne.

Den afsluttende Klasse kommer saaledes til at bestaa af Børn i 13, 14 Aars Alderen.

I første Eksamensklasse blive Børnene altsaa optagne i en Alder af 12 eller 13 Aar, og de kunne da naa at faa Eksamen 15 eller 16 Aar gamle. For Pigernes Vedkommende maa der dog gøres en Undtagelse, idet de i Følge Lov først maa tage Eksamen i 17 Aars Alderen, og det vil derfor være heldigst, at de ikke optages i 1ste Eksamensklasse, før de have fyldt det 13de Aar. De ville da ligesom Drenge kun faa et Aar til hver af de to første Eksamensklasser, men derimod to til den sidste. For de fremmeligste Pigers Vedkommende, der allerede 12 Aar gamle have gennemgaaet begge Fællesklasser, vil der da blive Tid til ogsaa at gennemgaa den afsluttende Klasse for Børn, der ikke skulle have Eksamen, hvilket de sikkert kunne have en Del Udbytte af.

Pensumet, der skal gennemgaaes i hver Klasse.

Først skal her bemærkes, at Undervisningsmaaden i de 2 Fællesklasser og i den afsluttende Klasse selvfølgelig maa blive noget anderledes end i Eksamensklasserne. I de førstnævnte Klasser vil Fortælling og Samtale saa vidt muligt blive lagt til Grund for hele Undervisningen og Lærebøgerne nærmest blive brugte som Hjælpemidler til at huske, hvad der bliver gennemgaaet i Skolen, medens der i de sidstnævnte Klasser vil blive og maa absolut lægges mere Vægt paa Bøgerne, eller altsaa paa dette at lære Lektier, og Fortælling og Samtale vil der nærmest blive anvendt til at udfylde og forklare Lektierne.

1ste Fællesklasse.

Religion: Det ene Aar gennemgaaes det gamle Testamente i følgende Omfang: Skabelsen, Syndefaldet, Kain og Abel, Set og Enok, Syndfloden, Babelstaar-net. Arahams Kaldelse, hans Fredsommelighed og Ædelmodighed; Abraham gæstes af Herren og beder for Sodoma, Abrahams Prøvelse, Isaks Giftermaal

og hans Sønners Fødsel. Jakob køber Førstefødselsretten, faar Velsignelsen og forlader Hjemmet, hans Ophold hos Laban og hans Møde med Esav. Josefs Historie, Jakob drager til Ægypten, Jakobs Død og Josefs Død. Mose Fødsel, Flugten fra Ægypten og Mose Kaldelse. Faraos Forhærdelse, Udvandringen af Ægypten, Manna, Lovgivningen paa Sinai, Kalvedyrkelsen, Moses ordner Israelitternes Gudsdyrkelse, de 12 Spejdere, Kobberslangen, Mose Død. Josva udsender 2 Spejdere, gaar over Jordan, indtager Jeriko og deler Landet. Josva dør. Dommerne fremstaa, Eli og Samuel. Saul salves til Konge, er ulydig, og David salves. Davids Kamp med Goliath, Sauls Misundelse, Davids og Sauls Møde i Hulen, Sauls Død. David bliver Konge, Davids Synd og Anger, Absalons Oprør, Davids Død. Salomos Drøm, hans vise Dom, Tempelbygningen, Salomos Synd og Død. Rigets Deling, Jeroboam, Akab og Profeten Elias, Profeten Jonas og Ninive, Israels Riges Undergang. Roboam, Kong Esekias og Profeten Esajas, Manasse, Juda Riges Undergang. De fangnes Hjemve, Profeten Daniel udtyder Nebukanesars Drøm, Daniel forudsiger Babylons Indtagelse, Daniel i Løvekulen. Hjemkomsten fra Babylon, Esra og Nehemias, Historien om Job. Jøderne under Grækerne og Jøderne under Romerne. Farisæerne og Sadukæerne. Dette Aar læses tillige de ti Bud med Luthers Forklaring og en Del lette Salmer.

Det andet Aar gennemgaas det ny Testamente i følgende Omfang: Engelen hos Sakarias og Døberen Johannis Fødsel. Engelen hos Jomfruen Marie, Jesu Fødsel. Jesus fremstilles i Templet, Vismændene fra Østerland, Flugten til Ægypten, Jesus som tolv Aars Barn i Templet. Johannis Prædiken og Daab, Jesu Daab og Jesu Fristelse. Jesus vælger 12 Apostle. Af Jesu Lignelser medtages: Sædemanden, Klinten blandt Hveden. Den gældbundne Tjener, den barmhjertige Samaritan, den rige Bonde, det ufrugtbare Figentræ, den fortabte og genfundne Søn, den rige Mand og Lasarus, Farisæeren og Tolderen, de ti Brudejomfruer. Af Jesu Undergerninger: Jesus gør

Vand til Vin, Peters Fiskedræt, Jesus stiller Stormen paa Søen, mætter 5000 Mand i Ørkenen, helbreder den kongelige Embedsmands Søn, helbreder Hovedsmandens Tjener, den værkbrudne i Kaper-naum, den kananæiske Kvindes Datter, opvækker Jairius Datter, Enkens Søn af Nain og Lasarus. Af andre Historier fra Jesu Tid: Jesus faar Meddelelse om Døberen Johannes's Død, Jesu Forklarelse paa Bjerget, om Forrangen i Himmerig, det ene fornødne, Jesus velsigner smaa Børn, Jesus gæster Sakæus, Jesu Indtog i Jerusalem, Jesu Fjender beslutte at dræbe ham, det sidste Paaskemaaltid til-laves, Forræderen paavises. Jesu Lidelseshistorie. Opstandelsen, Kvinderne ved Graven, de to Discip-les Gang til Emaus, Jesu Aabenbarelse i Jerusalem for sine Disciple, Daabens Indstiftelse og Jesu Him-melfart. De tre Trosartikler og Fadervor med Lu-thers Forklaring læses tillige med en Del Salmer.

Dansk: Der vil særlig blive lagt Vægt paa In-denadslæsningen, og for at naa en korrekt Udtale af de enkelte Ord og tillige en fornuftig Betoning, ville Børnene stadig komme til at stave Ordene og gennem Samtale komme til at gøre Rede for Me-ningen i det læste Stykke. Gennem Samtale vil der ogsaa blive søgt at lære Børnene at skelne mel-lem de vigtigste Ordklasser, som: Navneord, Ud-sagnsord, Stedord, Tillægsord og Talord, og eftersom en Ordklasse er gennemgaaet, vil der blive forlangt, at Børnene selv skulle finde og tillige nedskrive et vist Antal Ord, som høre til denne Klasse. Afskriv-ning efter en Bog og nogen Diktat anvendes, men det væsentligste skriftlige Arbejde vil blive ud-ført ved, at Læreren taler med Børnene om en be-stemt Genstand, f. Eks. et Bord, en Stol, et Træ, et Værelse, og derved faar frem, hvad der kan være at sige om denne Genstand, og Børnene maa saa derefter nedskrive det.

Historie: Af Danmarkshistorien gennemgaaes det ene Aar Gudelæren, Sagnhistorien og den historiske Tid indtil Valdemarerne; det andet Aar fortsættes indtil Reformationen. Af Verdenshistorien det ene

Aar: Ægypterne, Fønikerne, Babylonierne, Mederne, Perserne, Grækernes Gudelære og enkelte af deres Sagnhelte, Lykurg, Solon, de persiske Krige. Perikles, Alkibiades, Sokrates, Pelopidas, Epaminondas, Philip af Macedonien og Alexander den Store; det andet Aar: Roms Grundlæggelse, Kongernes Fordrivelse, Furius Camillus, Hannibal, Sulla, Pompejus, Cæsar, Kejser Augustus, Nero, Titus, Constantin den Store, Hunnerne, Goterne, Gregor den Store, Benedikt af Nursia, Muhamed, Karl den Store, Gregor den Syvende. Riddervæsenet.

Geografi. Den første Del af begge Aar benyttes til at lære Børnene at finde sig til Rette paa Kortet, og dette søges naaet ved, at Læreren paa den sorte Tavle tegner en Fremstilling af den By, hvori man bor, og ud derfra gør det forstaaeligt, hvor Kortets Nord, Syd, Øst og Vest findes Derefter vises, hvilke Lande, man ved Rejser i forskellige Retninger vil støde paa, og til hvert Land knyttes en lille Fortælling, enten om et bestemt Landskab, en By eller en særegen Folkeskik. Efter at Børnene saaledes have faaet Øvelse i at bruge Kortet, gennemgaas det ene Aar Danmark, Nordeuropa og Østeuropa, og det andet Aar Mellemeuropa og de britiske Øer.

Naturhistorie. Ved Fremvisning af Billeder og Genstande fra Skolens Samling gennemgaas det ene Aar Mennesket og Pattedyrene, det andet Aar Fuglene og Krybdyrene. I Sommertiden vil tillige en Time en Gang imellem blive anvendt til at gaa ud i det frie og der sige Børnene lidt Besked om de mest almindelige Blomster og Planter.

Regning. Titalsystemet bliver gennemgaaet, og de fire Regningsarter indøves med hele Tal, saavel benævnte som ubenævnte. Halvdelen af Tiden anvendes til Hovedregning.

Skrivning. Saavel de enkelte Bogstaver som S sammenskrift indøves, og Hovedvægten lægges paa at frembringe Ensartethed og Regelmæssighed i Bogstavernes Træk og Heldning.

Tegning. Begyndelsesgrundene i Frihaandstegning indøves.

2den Fællesklasse.

Religion. Det ene Aar det gamle Testamente paa følgende Maade: De under den foregaaende Klasse nævnte Historier gennemgaaes noget fyldigere og dernæst tilføjes: under Abrahams Historie Slavinden Hagar og Sønneu Ismael, Herrens Pagt med Abraham; under Jakobs Historie Jakobs Sønner; under Vandringeren i Ørkenen Leviten Korahs Oprør og Profeten Bileam; under Josvas Historie Toget mod Ai og Achans Tyveri; under Dommerne Gideon, Jefta og Ruths Historie; under Saul Ypperstepræsten Akimelek i Nobe, Nabal og Abigail; under Salomo Dronningen af Saba; under Israels Rige Profeten Elisa; under den babylonske Landflygtighed Daniels tre Venner i den gloende Ovn; under Jøderne, under Grækerne, Eleasar og Moderen med de syv Sønner og Makkabæerne. De ti Bud gennemgaaes med Tilføjelse af enkelte Skriftsteder, og en Del Salmer læres.

Det andet Aar det ny Testamente. Foruden de under foregaaende Klasse nævnte Historier medtages: Døberen Johannes's Vidnesbyrd om Jesus, Jesu Bjergprædiken; den store Nadver, Arbejderne i Vingaarden, de betroede Talenter, Jesus helbreder den døde, de ti spedalske, den blinde ved Jeriko, Jesu Samtale med Nikodemus og med den samaritanske Kvinde, Jesus lærer om Sabatens Overdoldelse, Jesus forudsiger sin Lidelse og Død, Maria salver Jesu Fødder, Jesus forudsiger Tegnene paa sin Genkomst og Verdens Ende, om Dømmens Dag, Jesus vadsker Disciplenes Fødder, den hellige Nadver indstiftes. Jesus aabenbarer sig for Disciplene ved Genesaret Sø. De tre Trosartikler, Fadervor og Daabens Sakramente gennemgaaes med Tilføjelse af enkelte Skriftsteder, og enkelte Salmer læres.

Dansk. Der fortsættes med Indenadslæsning, saavel Prosa som Poesi, og Børnene maa stadig gøre Rede for det læste. Alle Ordklasserne og Sætningsens enkelte Dele gennemgaaes, og Børnene ville blive øvede i at skelne mellem Hoved- og Bisætning. En a to Timer ugentlig anvendes til Diktat,

og desuden skrives der en Genfortælling eller en let Stil.

Historie. Af Danmarkshistorien gennemgaas det ene Aar Afsnittet fra Reformationen (denne iberegnet) til Kristian den Syvende bliver Konge, og det andet Aar fra Kristian den Syvendes Tronbestigelse til vore Dage. Af Verdenshistorien fortælles det ene Aar: Korstogene, Frederik Barbarossa, Innocens den Tredie, Frederik den Anden, Filip den Smukke, Schweizerforbundet, Carl den Syvende og Jeanne Darc, Mongolerne. Tyrkerne erobre Konstantinopel, Johan Huss, Johan Gutenberg, Christoffer Columbus, Morten Luther, Carl den Femte, Henrik af Bourbon, Filip den Anden, Dronning Elisabeth, Maria Stuart, Trediveaarskrigen, Carl den Første i England, Cromwell. Det andet Aar: Richelieu, Ludvig den Fjortende og Femtende, Peter den Store, Frederik den Store, Polens Deling og Opløsning, den nordamerikanske Frihedskrig, den franske Revolution, Napoleon den Store, Victor Emanuel, Cavour og Garibaldi, Bismarck og Vilhelm den Første, Alexander den Anden, Præsident Lincoln, Indien, Kina og Japan. Fulton, Stephenson, H. C. Ørsted.

Geografi. Det ene Aar gennemgaas Sydeuropa, Asien og Afrika; det andet Aar Amerika, Australien, og Danmark og Nordeuropa repeteres.

Naturhistorie. Det ene Aar gennemgaas Padderne, Fiskene, Blæksprutterne, Sneglene, Muslingerne, Pighudene, Polypperne og Urdyrene; Fuglene og Krybdyrene repeteres. Det andet Aar Insekterne, Edderkopperne, Krebsene og Ormene; Pattedyrene repeteres; Gennemgangen vil ligesom i den foregaaende Klasse stadig blive ledsaget af Fremvisning af Billeder og Genstande. Nogen Tid anvendes til at fortælle om Planternes ydre Former, altsaa om Rod, Stængel, Blade og Blomst, ligesom der ogsaa vil blive fortsat med at lære Børnene at kende Navnene paa de almindeligst forekommende Planter.

Regning. Almindelig Brøk forklares og indøves

gennem de fire Regningsarter, og paa samme Maade gennemgaas Decimalbrøk; dernæst gennemgaas Gennemsnitsregning, Forholdsregning, Delingsregning og Procentregning. 1 a 2 Timer ugentlig anvendes til Hovedregning.

Skrivning. Tiden anvendes særlig her til at fremelske en smuk Haandskrift.

Tegning. Der fortsættes med Frihaandstegning og tillige anvendes en Time ugentlig til Begyndelsesgrundene i geometrisk Tegning.

Tysk. I denne Klasse begyndes med dette Sprog, dog kunne de Børn, der ikke siden skulle tage Eksamen, fritages, saafremt Forældrene skulde ønske det.

Den afsluttende Klasse for de Børn, der ikke skulle tage Eksamen.

Religion. Nærmest under Samtaleform repeteres her saavel det gamle som det tidligere læste af det ny Testamente, dernæst gennemgaas Apostlenes Gerninger, og af den kristne Kirkes Historie fortælles om Ignatius, Polykarpus, Irenæus, Tertullianus, Cyprianus, Origenes, Konstantin den Store, Atanasius, Johannes Krysostomus, Ambrosius, Augustinus, Ansgar, Munkelivet med nogle af dets vigtigste Repræsentanter som: Benedikt af Nursia, Bernhard af Clairvaux, Dominikus i Spanien, Franciskus i Italien og den hellige Birgitta i Sverige; Pavemagten, Forvanskningen af Nadveren, Læren om Helgener, om Skærsilden og om Sjølemesser, Afladshandeler, Johan Kalvin, Morthen Luther, Hans Tausen, Nicolaj Edinger Balle, N. F. S. Grundtvig og Salmedigterne Brorson, Kingo og Ingemann. Det tidligere læste af Katekismusen repeteres og Alterens Sakramente gennemgaas.

Dansk. Ordklasserne og Sætningens enkelte Dele repeteres, de forskellige Slags Sætninger gennemgaas og indøves ved Analyse; der skrives en Genfortælling eller Stil ugentlig. 1 Time ugentlig anvendes til at fortælle følgende Udtog af Literatur-

historien: Runeindskrifter, Sagaskrivningen, Saxo Runemester, Folkeviserne, Kristjern Pedersen, Anders Sørensen Vedel, Peter Syv, Ludvig Holberg, Johannes Ewald, Johan Herman Wessel, Jens Baggesen, Adam Gottlob Oehlenschläger, Nicolaj Frederik Severin Grundtvig, Bernhard Severin Ingemann, Steen Steensen Blicher, Christian Winther, Johannes Carsten Hauch, Frederik Paludan Müller, Hans Christian Andersen, Jens Christian Hostrup, Vilhelm Bergsø, Søren Aaby Kirkegaard, Rasmus Christiau Rask, Niels Mathias Pedersen, Bjørnstjerne Bjørnson og Henrik Ibsen; enkelte af de nævnte Forfatteres Værker oplæses.

Historie. Danmarkshistorien repeteres paa følgende Maade: Hele den første Del indtil Enevoldsmagtens Indførelse gennemgaas meget kort, men dog saaledes, at man ved at dvæle lidt udførligere ved f. Eks. Knud den Hellige, Valdemarerne, Jakob Erlandsen, Jens Grand, Kristoffer den Anden og Stormændene, Kristian den Anden, Reformationen og Adelsmændene under Frederik den Anden og Kristian den Fjerde, søger at vise, hvordan Gejstligheden voxer frem og i Forbindelse med Kongemagten hæver Riget, medens Striden imellem dem atter bringer det i Forfald, dernæst hvordan Adelen voxer frem og i Forbindelse med Gejstligheden frarøver Kongerne al Magt og undertrykker de lavere Stænder; endelig hvordan Gejstlighedens Udskejelser medfører dens Fald og Adelens Enevælde, indtil ogsaa Adelens Udskejelser medfører denne Stands Fald og Enevoldsmagten. Fra dette Tidspunkt gennemgaas Historien saa udførligt, som muligt, men dog saaledes, at der lægges særlig Vægt paa vort Aarhundredes Historie. Verdenshistorien gennemgaas paa lignende Maade, idet hele den første Del indtil den franske Revolution kun nævnes i store Træk, som saa vidt muligt aabne Børnenes Øjne for Aarsag og Virkning, medens den franske Revolution og vort Aarkundrede omtales udførligt.

Geografi. Der gennemgaas her lidt om Solsystemet, dernæst Jordens Form og Størrelse, dens ma-

tematiske Inddeling, Jordens Bevægelse og Tidsbestemmelsen, de forskellige Bælter, Jordskorpens Dannelse, lidt om Plante- og Dyrerigets Udvikling, Havets almindelige Egenskaber; de forskellige Folkeracer og Sprog, de forskellige Religioner, de forskellige Statsforfatninger og Næringsveje. Hele Geografien repeteres.

Naturhistorie. Dyrerigets Naturhistorie repeteres for største Delen ved Fremvisning af og Samtale om Skolens zoologiske Præparater og Billeder. Mennesket gennemgaaes grundigt, og til denne Gennemgang knyttes en Del Sundhedslære. Der fortæles en Del saa vel om Plantens indre Liv som om dens ydre Former, og Børnene øves i at skelne mellem de hyppigst forekommende Klasser.

Regning. Ved Forklaring fra den sorte Tavle gennemgaaes atter her Titalsystemet, de 4 Regningsarter saavel med hele Tal som med almindelig Brøk og Decimalbrøk, Gennemsnitsregning, Forholdsregning, Delingsregning og Procentregning, dertil føjes Fladers og Legemers Beregning samt fremmede Landes Mønt, Maal og Vægt.

Skrivning. Kun Haandskrift indoves.

Tegning. Ligesom i foregaaende Klasse fortsættes med Frihaandstegning, og en Time ugentlig anvendes til geometrisk Tegning.

Naturlære. Ved Forsøg med Skolens fysiske Apparater gennemgaaes i store Træk: Varmen, Magnetismen, Elektriciteten, Ligevægtslæren, Bevægelseslæren og lidt om Lyd- og Lyslæren.

Tysk. De Børn, hvis Forældre ønske det, og som have læst Tysk i den foregaaende Klasser, faa fremdeles Undervisning i dette Sprog, vel at mærke uden for den egentlige Skoletid, og der vil blive arbejdet efter at naa saa vidt, at Børnene, naar de forlade Skolen, ere i Stand til at læse lettere Værker af den tyske Literatur.

Eksamensklasserne.

1. Klasse.

Religion. Saavel Bibelhistorie som Katekismus

gennemgaas i samme Omfang og paa samme Maade som i den afsluttende Klasse.

Dansk. Ordklasserne læres og indøves ved Analyse, der skrives en Genfortælling og 1 Stil ugentlig, 1 Time ugentlig anvendes til Oplæsning.

Historie. Af Verdenshistorien læres Oldtiden, og af Danmarkshistorien forfra og indtil Kalmarunionen.

Geografi. Danmark, Nordeuropa samt Øst- og Mellemeuropa læses.

Naturhistorie. Af Dyreriget Naturhistorie læres Mennesket, Pattedyrene og Fuglene, og af Planteriget Planternes ydre Former, altsaa Rod, Stængel, Blade, Blomst og Blomsterstande samt Frugter.

Naturlære. Legemernes almindelige Egenskaber, hele Varmelæren og Magnetismen læres.

Matematik. I Geometri læses Indledningen, Vinklers indbyrdes Afhængighed, Vinklers Afhængighed af Cirkelbuer, parallelle Linier og Afhængighed mellem rette Liniers Længde, og i Aretmetik Indledningen, Addition med Undtagelse af ikke ensbenede Brøkers Addition, Subtrahtion, positive og negative Storrelser, Multiplikation, Division med Undtagelse af Polynomiers Division, og Ligninger af 1. Grad.

Regning gennemgaas paa samme Maade og i samme Omfang som nævnt under den foregaaende Klasse.

Skrivning. Ligesom i foregaaende Klasse indøves kun Haandskrift.

Engelsk. 1ste og 2den Del af Listovs engelske Ledetraad gennemgaas, og en Gang om Ugen oversættes et af de danske Stykker skriftlig.

Tysk. Af Kapers tyske Læsebog for Mellemlklasserne læses de første 72 Sider indtil „Das Bild des Grossvaters“, der skrives en Stil ugentlig. Af Grammatikken gennemgaas Ordklasserne, dog med enkelte Forbigaaelser.

2. Klasse.

Religion. Ved Indenadslæsning efter det ny Testamente gennemgaas et af Evangelierne.

Dansk. Syntaksen læres, og saavel denne som Ordklasserne indøves ved Analyse. Der skrives en Stil om Ugen. Literaturhistorien gennemgaas i kort Udtog forfra og indtil det nittende Aarhundrede. En Time hveranden Uge anvendes til Oplæsning.

Historie. Af Verdenshistorien læres Middelalderen, Reformationen og Ludvig den Fjortendes Tidsalder indtil Revolutionen, og Danmarkshistorie fra Kalmarunionens Stiftelse indtil Kristian den Syvende.

Geografi. De britiske Øer, Sydeuropa og de fremmede Verdensdele læres.

Naturhistorie. Af Dyrerigets Naturhistorie gennemgaas Krybdyrene. Padder, Fisk og Leddyr; af Planteriget Planternes Inddeling.

Naturlære. Draabeflydende og luftformige Legemers Ligevægt, molekulære Kræfter og Elektrisitet gennemgaas tilligemed en Smule Kemi.

Matematik. I Geometri læses Konstruktion, Kongruens, Symetri, Polygoner, ligedannede Figurer, den retvinklede Trekant og den ptolemæiske Læresætning; i Aritmetik om ikke ensbenævnte Brøkers Addition, Polynomiers Division, Tals Delelighed, Potens, Proportioner, Decimalbrøk, Rod, reelle og imaginære Størrelser.

Regning. Halvdelen af Tiden anvendes til at lade Eleverne under Lærerens Vejledning løse Opgaver fra den sorte Tavle, den anden Halvdel til at lade Eleverne regne hver for sig.

Engelsk. Af Adolf Hansens og Joh. Magnusens engelske Lærebog for ældre Begyndere læses 1. Del og 40 Sider af 2. Del, desuden læses de første 30 Sider af Boysens Digte. Af Grammatikken gennemgaas Ordklasserne.

Tysk. Efter Kapers tyske Lærebog for Mellemlklasserne læses af Prosa fra Side 72 til 132 og af Poesi fra Side 210 til 231. I Grammatik læres Ordklasserne.

3. Klasse.

Religion. Sammen med 2. Klasse læses et af Evangelierne.

Dansk. Lyd- og Orddannelseslæren læres, hele Sproglæren repeteres. Der fortsættes med Analyse og Oplæsning. Et kort Udtog af det nittende Aarhundredes Literaturhistorie fortælles. Af literære Værker gennemgaas til Eksamen: Af Folkeviserne Tord af Havsgaard, Fæstemanden i Graven, Visen om Niels Ebbesen. Af Ludvig Holberg: Jeppe paa Bjerget, Erasmus Montanus. Af Joh. Ewald: Fiskerne. Af Wessel: Hundemordet, Smeden og Bageren. Af Baggesen: Kallundborgkrønneke. Af Oehlenschläger: Guldhornene, Hakon Jarl. Af Grundtvig: Paaskeliljen. Af Blicher: Marie. Af Chr. Winther: Hans og Grethe, Henrik og Else. Af Hauch: Søstrene paa Kinnekullen. Af Hertz: Svend Dyrings Hus. Af Fr. Palludan Müller: Den ottende Kunst. Af Hostrup: Genboerne. Af H. C. Andersen: Den grimme Ælling. Af Vilhelm Bergsø: Havkrabberne. Af H. Ibsen: Terje Vigen. Af Bjørnstjerne Bjørnson: Ørneredet, et farligt Frieri.

Historie. Verdenshistorien gennemgaas fra den franske Revolutions Udbrud indtil vore Dage, og Danmarkshistorien fra Kristian den Syvendes Tronbestigelse og indtil vore Dage. Hele Historien repeteres.

Geografi. Den almindelige Geografi gennemgaas, og hele Geografien repeteres.

Naturhistorie. Bløddyrene og Urdyrene læres, hele Zoologien repeteres. Planternes Sammensætning og Liv gennemgaas. hele Botaniken repeteres.

Naturlære. Bevægelseslæren gennemgaas, hele Naturlæren repeteres.

Matematik. I Geometri læres Cirkelpereferiens Deling, Cirkelpereferiens Længde og Fladeindhold; i Aritmetik Ligninger af 2. Grad, Ligninger med flere ubekendte, Rækker, Logaritmer, Eksponentielle Ligninger og Rentesregning. Hele Matematikken repeteres.

Regning øves paa samme Maade som i foregaaende Klasse.

Engelsk. De sidste 50 Sider af Adolf Hansens og Joh. Magnusens Læsebog 2. Del 100, Sider af

Listovs engelske Læsestykke 2. Del og de sidste 30 Sider af Boysens Digte læses. I Grammatik gennemgaaes lidt af Syntaksen, og hele Grammatikken repeteres.

Tysk. Af Prosa læses fra Side 132 til 210 og af Poesi fra Side 231 til 268. Syntaksen læres, hele Grammatikken repeteres.

Timefordelingen.

Følgende ugentlige Timeantal tillægges hvert Fag i de forskellige Klasser.

Fagene	1. Fælles- Klasse.	2. Fælles- Klasse.	Den afslut- tende Klasse.	1. Eksamens- Klasse.	2. do.	3. do.	Samlet Time- tal for hvert Fag.
Religion	3	3	3	2	1	1	13
Dansk	6	6	6	5	5	5	33
Historie	3	3	3	2	3	3	17
Geografi	2	2	2	2	2	2	12
Naturhistorie . . .	2	2	2	2	3	3	14
Naturlære	»	»	2	2	3	3	10
Matematik	»	»	»	4	4	4	12
Regning	4	4	4	3	2	2	19
Skrivning	3	2	2	2	»	»	9
Tegning	3	3	3	»	»	»	9
Engelsk	»	»	»	3	4	4	11
Tysk	»	3	3	3	3	3	15
Sang	2	2	2	2	2	2	12
Gymnastik	4	4	4	4	4	4	24
Samlet Antal ugentl. Undervisningstimer i hver Klasse.	32	34	36	36	36	36	

Som det fremgaaer af foranstaaende Plan, ville de 2 Fællesklasser ikke alene give en forberedende Undervisning for de Børn, som senere skulle gaa over i Eksamensklasserne, men tillige i Forbindelse med den afsluttende Klasse danne en fuldstændig Helhed, saa at der paa denne Maade dannes en privat

Skole med en fyldigere Undervisning, end Kommuneskolen paa Grund af sin indskrænkede Undervisningstid kan byde. Som det tillige fremgaar af Undervisningsplanen, vil der i den afsluttende Klasse blive givet en saa afrundet Undervisning, at godt begavede og flinke Børn i 13, 14 Aars Alderen, der tidligere have søgt andre Skoler, ogsaa ville kunne høste et ikke ringe Udbytte af alene at gennemgaa denne.

I 1. Eksamensklasse begyndes forfra paa alle Fagene, og i denne Klasse ville derfor saavel ældre som yngre Elever fra Landets forskellige Egne kunne optages, og naar de udvise Flid og møde med nogenlunde Forudsætninger, kunne de altsaa tage Eksamen paa 3 Aar.

Skolebetalingen.

Undervisningspengene i de forskellige Klasser ere følgende:

1. Fællesklasse	4	Kr. maanedlig.
2. do.	6	„ do.
Den afsluttende Klasse	6	„ do.
1. Examensklasse	8	„ do.
2. do.	9	„ do.
3. do.	10	„ do.

Tillige betales der aarlig af hver, der har Børn i Skolen, ligegyldig enten et eller flere, 4 Kroner i Brændepenge, som opkræves med 2 Kr. 1. November og 2 Kr. 1. Februar.

Moderationen for Søkende er 1 Kr. for den anden og 2 Kr. for hver af de følgende.

Bøgerne, der skulle bruges i hver Klasse, ere følgende:

1. Fællesklasse: Tangs mindre Bibelhistorie, Balslevs Lærebog og Salmebogen, Holms og Ibsens Læsebog 1. Del, Mikkelsens Sproglære for Folkeskoler, Holms Danmarkshistorie for Børn, Bricas Verdenshistorie, Hoffmeyers mindre Læreb. I Geo-

grafi, Holsts Atlas, Berggreens Dyrerigets Naturhistorie til Brug for de lavere Klasser, Chr. Hansens Regnebog 1. Del, 1 Bog til Frihaandstegning, Børnesangbogen.

2den Fællesklasse: De samme Bøger som i foregaaende Klasse, dog med følgende Tilføjelser: Holms og Ibsens Læsebog 2den Del, Chr. Hansens Regnebog 2den Del, 1 Bog til geometrisk Tegning, Kapers og Simonsens tyske Læsebog for de første Begyndere.

Den afsluttende Klasse: Tangs mindre Bibelhistorie, Balslevs Lærebog, Salmebogen, det ny Testamente, Langsteds danske Læsebog for Mellemlklasserne, Mikkelsens danske Sproglære for Folkeskoler, Holms Danmarkshistorie for Børn, Bricas Verdenshistorie, Hoffmeyers mindre Lærebog; i Geografi: Holst's Atlas, Berggreens Dyrerigets Naturhistorie til Brug for de lavere Klasser, Chr. Hansens Regnebog 2den og 3die Del, 1 Bog til Frihaandstegning, 1 Bog til geometrisk Tegning, Ipsens og Boviens tyske Læsebog for de lavere Klasser, Højskolesangbogen.

Iste Eksamensklasse: Tangs mindre Bibelhistorie, Balslevs Lærebog, Salmebogen, det ny Testamente, Langsteds danske Læsebog for Mellemlklasserne, Mikkelsens Sproglære for Realskoler, Blochs Verdenshistorie 1ste Del, Erslevs Geografi Nr. 2, nyeste Udgave ved Weitemeyer, Dahlbergs Atlas, Boas Naturhistorie, Grønlunds Botanik, Julius Petersens Geometri, Julius Petersens Aritmetik og Algebra 1ste Del, Schmidts Fysik, nyeste Udgave, Chr. Hansens Regnebog 2den og 3die Del, Listovs engelske Ledetraad 1ste og 2den Del, Kapers tyske Læsebog for Mellemlklasserne, Kapers Grammatik, Højskolesangbogen.

2den Eksamensklasse: Til de under foregaaende Klasse nævnte Bøger kommer her: Sigurd Müllers Haandbog i den danske Literatur, Blochs Verdenshistorie 2den Del, Julius Petersens Aritmetik og Algebra 2den Del, Knud Kristensens Regnebog, Adolf Hansens og Joh. Magnusens engelske Læse-

stykker for ældre Begynderø 1ste og 2den Del med Glosarium, Hansens og Magnusens Versioner, Boysens engelske Digte, Lunds Grammatik.

3die Eksamensklasse: Foruden førnævnte skal her bruges: Listovs engelske Læsestykker 2den Del med Glosarium, Adolf Hansens og Joh. Magnusens engelske Læsestykker til Brug ved Ekstemporallæsningen, Schillers Vilhelm Tell og Maria Stuart.

Haandarbejde.

1ste Fællesklasse: Første Aar Strømpestriking og en Schweitzerklud; andet Aar Linnedsyning.

2den Fællesklasse: Første Aar Fortsættelse af Linnedsyning samt Lapning, andet Aar Fladsyning, Klostersyning og Hardangersyning.

Afsluttende Klasse: Fortsættelse af Hardangersyning, Kunstsyning, Fransk-Broderi og Smyrna-Knude-Broderi.

1ste, 2den og 3die Eksamensklasse: Fortsættelse af Hardangersyning, Kunstsyning, Fransk-Broderi og Smyrna-Knude-Broderi.

Fransk.

Undervisningen i dette Fag vil fremdeles komme til at ligge uden for den egentlige Skoletid, ligesom det ogsaa vil blive stillet til Forældrenes fri Valg, om de ønske, at deres Børn skulle lære dette Sprog eller ikke.

Ordensregler.

1. Enhver Elev maa møde i rette Tid, dog ikke tidligere end et Kvarter før Skoletidens Begyndelse. Naar han er ankommen paa Skolen, maa han ikke forlade denne uden den inspektionshavende Lærers Tilladelse.
2. Eleven bør medbringe alle de Bøger og Apparater, som han under Skoletiden skal bruge. Tilladelse til at hente noget deraf imellem Timerne kan ikke faas uden i ganske særegne Tilfælde
3. Naar Skolen er sluttet, maa enhver Elev medtage alle sine Bøger, Skrivematerialier o. lign., da intet af den Slags maa blive i Skolen fra den ene Dag til den anden.
4. Naar der ringes ud, maa Eleven rejse sig og roligt forlade Klassen forinden Læreren. Kun Ordensduksen maa blive tilbage og udføre de ham paahvilende Arbejder. Naar der atter ringes ind, maa enhver rolig gaa til sin Klasse og indtage den ham en Gang anviste Plads, som han ikke uden Tilladelse maa forlade. Ved en Lærers eller en fremmeds Indtrædelse i Klassen rejse samtlige elever sig
5. I Frikvartererne opholde Eleverne sig paa Legepladsen, saafremt Vejret tillader det. Skulde imidlertid Sygdom eller anden Grund gøre det ønskeligt, at en eller anden fritages for denne Regel, maa Forældre eller Værge indgive skriftlig Begæring derom til Skolens Bestyrer.
6. I Tilfælde af Sygdom eller andet lovligt Forfald maa Elevens Forældre eller Værge gøre skriftlig Anmeldelse til Bestyreren. Naar Eleven atter indfinder sig paa Skolen, anmelder han selv dette til Bestyreren.
7. Smitsomme Sygdomme i Hjemmet maa øjeblikkelig anmeldes.

8. I hver af Klasserne er skiftevis en af Eleverne Duks. Han maa sørge for, at Kridt og Svamp er i den tilbørlige Orden, og at Tavlen er ren. Han uddeler Skrivebøger, Tavler og lignende og paaser i det hele taget, at alt i Klasserne er i den tilbørlige Orden. Uordener, som han ikke selv er i Stand til at rette, maa han gøre Anmeldelse om til Bestyreren.
9. Enhver Elev er ansvarlig for sin Plads, og Beskadigelser af Skolemateriel maa betales af vedkommendes Forældre eller Værge.

For de ældre Elevers Vedkommende tilføjes:

10. Det er Eleverne aldeles forbudt at besøge Værtshuse eller lignende offentlige Steder uden Bestyrerens Tilladelse.
11. Tobaksrygning i Skolens Lokaler forbydes.
12. Eleverne kunne ikke deltage i Maskerader, Baller og lignende offentlige Fornøjelser uden i deres Forældres Selskab eller med Bestyrerens Tilladelse.
13. Eleverne maa være hjemme Kl. 10. Afgang fra denne Regel kan kun finde Sted med Forældres eller Bestyrerens Tilladelse.
14. Overtrædelser af disse Bestemmelser kan medføre Elevens Bortvisning fra Skolen.

Idet jeg herved udsender Skolens fremtidige Arbejdsplan, kan jeg ikke undlade at henvende et Par Ord til Forældrene.

Det er jo heldigvis saadan, at Forældre ønske deres Børn det bedste, og selv om Opfattelsen af, hvad der er det bedste, kan være noget forskellig, saa er der dog sikkert et, som alle ere enige om, nemlig dette, at deres Børn aldrig maatte komme til at søle sig i nogen som helst Last, men derimod blive dygtige og gode Mennesker.

For at dette imidlertid kan ske, maa Forældrene huske, at de kunne lægge et stort Lod i Vægtskaalen for at naa det tilsigtede Maal, og her maa jeg da paa det indstændigste sige: »Husk paa at lægge Mærke til Eders Børn fra smaa af, og saa længe Eders Øjne kunne naa dem, ja, endnu længere, thi sikkert er det, at dette, at Fa'r og Mo'r omslutte deres Børn i deres Tanker og Bønner, har stor Betydning selv for det voksne Barn!“ Desværre gaar det ofte saadan særlig i Byerne, at Forældrene ikke synes, de have Tid til at tage sig af Børnene, men det er dog sikkert nærmest kun Indbildning, thi dersom de ville give Afkald paa en Del af deres Adspredelser og Selskabeligheder, saa er der sikkert ikke den Fa'r eller Mo'r, som ikke omtrent hver Dag kan faa en Del Tid til at give sig af med sine Børn,

og der er dog langt større Lykke og Fornøjelse for Forældrene i at have Glæde af deres Børn, naar de vokse til, end i at søge Glæde paa anden Maade.

Det, jeg da mener, at Forældrene maa søge at fremkalde hos deres Børn fra smaa af for at faa Glæde af dem, kan kortest udtrykkes saaledes: At bevare og lede deres Arbejdslyst og lære dem at elske, hvad der er godt, og afsky, hvad der er ondt. Naar jeg siger at bevare og lede deres Arbejdslyst, vil enhver forstaa, at jeg da forudsætter, at Arbejdslysten er til Stede hos Barnet fra Vuggen af, og deri vil enhver sikkert blive nødt til at give mig Ret; thi hvornaar ser man vel det friske og sunde Barn være uvirksom? Nej, hos det lille Barn findes Ladheden ikke. En lille Purk er al Tid villig til at hjælpe en, medens det større Barn ofte søger at blive fritaget, og at Udviklingen er gaaet i denne sorgelige Retning, kan ofte være Forældrenes Skyld. Jeg skal her søge at paapege visse Fejlgreb, som mange Forældre gøre sig skyldige i. Alle Forældre ønske sikkert at have, hvad man kalder artige Børn, men en Del misforstaa Begrebet og mene, at artige Børn og stille Børn ere et og det samme, og de søge da at opdressere deres smaa til at færdes stille og patetiske omkring, saa at fremmede kunne udtale sig rosende om det rare Barn; men de tænke ikke paa, at det er at give Barnet Spændetroje paa, som efterhaanden vil kvæle dets Energi. Selvfølgelig maa Barnet lære at lyde og være stille, naar Omstændigheder nøder en til at forlange det af dem, men man maa være varsom med sine Fordringer i denne Henseende.

Dernæst er der andre, der søge at give deres Børn Arbejde ved at indkøbe en Mængde forskellige

Slags Legetøj; men hvordan gaar det? Ja, mange Forældre have sikkert høstet Erfaring i denne Retning, og de vide da, at Barnet ikke bliver mere end en 3—4 Aar, før det næsten er umuligt at finde noget, som det gider arbejde med, og har man endelig fundet et eller andet, saa varer Interessen for det højest faa Dage. Med disse Børn er der ogsaa sket et Fejlgreb, nemlig dette, at de have faaet Indtryk af, at Arbejdet skal have Nyhedens Interesse og udføres ikke for den Tilfredsstillelse, der ligger i selve Virksomheden, men for at mætte sin Nysgerigheds- og Morskabstrang. Vel kan det være forsvareligt at købe Legetøj til sine Børn, og i Byerne tror jeg ogsaa det er helt nødvendigt, men der maa ikke købes nyt for hvert Fjerdingaar, og endnu mindre tiere; sker det, at Barnet taber Lysten til at arbejde med, hvad det har, skal man ikke købe nyt, men derimod selv tage fat og hjælpe det i Gang igen med det gamle. Det skulde da være underligt, om Barnet ikke opdagede nye Sider ved det gamle Arbejde, saa det vilde føle, at det endnu ikke saa nær var blevet færdigt der, og det er netop denne Udholdenhed og Troskab mod, hvad man en Gang har taget fat paa, der skal fremelskes hos Barnet. Selvfølgelig er der en Mængde andre Fejlgreb af mer eller mindre Betydning, og at opregne dem alle, vilde blive umuligt, lige saa vist som man ogsaa maa indrømme, at det er umuligt at undgaa dem alle, men Hovedsagen er, at Forældrene virkelig komme til at lægge Mærke til de mindste Enkeltheder hos Børnene og samtidig ogsaa lægge Mærke til sig selv.

Naar Børnene blive lidt større, ja, de behøve ikke at blive mere end højst 4 eller 5 Aar, saa er det ikke tilstrækkeligt at lade dem arbejde alene med

deres Legetøj, saa fordre de nogen Del i de voksnes Arbejde eller de ønske at gøre Nytte, og da maa man imødekomme denne Trang, hvad der ofte, særlig i Byerne, kan falde vanskeligt. Pigerne er det ikke saa vanskeligt at sætte i Arbejde, men den almindelige Maade at give dem Strikke- eller Hækle-tøjet i Haand og tvinge dem til at sidde undertiden i Timevis over disse Arbejder er uheldig af 2 Grunde: for det første er det skadeligt for den legemlige Udvikling, og for det andet er et saadant stillesiddende Arbejde ikke tilstrækkeligt til at vedligeholde deres Virkestrang, idet det slapper deres sjælelige og legemlige Spændstighed; det Arbejde, der maa overlades til dem, skal saa vidt muligt være forbundet med en hel Del legemlig Bevægelse, og som et Arbejde, jeg mener, enhver Mo'r kan lade sin lille Pige deltage i, vil jeg nævne Stuepigegerningen. Der er næppe noget, en lille Pige vil blive mere glad over, end naar hendes Mo'r vil overlade hende en Støveklud og tage hende med ind i Stuen og sige til hende: „Nu skal du hjælpe Mo'r at støve af!“ og saa lade hende f. Eks. pudse en Del af en Stol, selvfølgelig under stadig Tilsyn og Anvisning af, hvordan hun skal tage fat; hvilken Glæde er det ikke for Barnet, den Dag hun naar saa vidt, at hun til Moderens Tilfredshed alene kan afpudse en Stol! Men man skal her huske paa, at Barnet skal have sit bestemte Arbejde, saa at det, naar det er færdigt, kan pege paa noget bestemt og sige: „Det har jeg udført“, ligesom man ogsaa absolut maa holde det til punktlig at udføre det for hver Dag, der gaar, thi derigennem opelskes Pligtfølelsen.

For Drengenes Vedkommende bliver det værre at finde passende Arbejder, idet Faderens Arbejde, som

de helst skulle deltage i, ofte er af en saadan Beskaffenhed, at der næsten ikke kan blive noget til Barnet at udføre. Dog er der enkelte Smaating, man tidlig kan sætte dem til, f. Eks. at gaa smaa Ærinder, passe deres eget lille Hjørne af Haven, passe Fa'r op ved forskellige Lejligheder osv. I det hele taget spiller det ingen væsentlig Rolle, hvori Arbejdet bestaar, men Hovedsagen er den at finde et lille Arbejde, som man kan overlade dem, og som man saa maa holde over, at de virkelig udføre; glemme de det, maa man lade dem mærke, at det gør et Skaar i Fa'rs og Mo'rs Velvære, for at de kunne faa en Følelse af, at deres Arbejde virkelig er nødvendigt for Hjemmets Lykke og Eksistens.

Naar saa den Tid kommer, at Børnene maa i Skole, vil jo Skolen lægge en Del Arbejde paa dem, som de skulle udføre, men have de faaet en lignende Opdragelse, som den ovenantydede, saa ville de sikkert i de allerfleste Tilfælde med Fornøjelse tage fat paa Skolearbejdet, fordi Arbejdet i det hele taget er noget tilvant for dem, og fordi de ved, at man har Ret til at stille Fordringer til dem.

Selvfølgelig er det nødvendigt, at Hjemmet fremdeles fører et fuldstændigt Tilsyn med Børnene, og saa hvad Skolearbejdet angaar, saa at Hjemmet sammen med Skolen sikrer sig, at det ny Arbejde, der nu er blevet dem paalagt, tilligemed hvad de tidligere have maattet udføre, bliver udført fra Dag til Dag, og at de ikke give Slip paa det, før det virkelig er færdigt. Desværre er der enkelte Hjem, som, naar Børnene først ere komne til at gaa i Skole, have Tilbøjelighed til at mene, at Skoien alene maa holde dem til Flid og Orden, men det er en større Fordring, end nogen Skole er i Stand til

at fyldestgøre. Vel har Skolen sin meget betydelige Del af Ansvarret, men den har kun Børnene under sit Opsyn en ringe Del af hele Tiden og kan som Følge deraf ikke bære Hovedansvarret. Det gælder om at arbejde Haand i Haand, saa at Barnet kommer til at føle, at hvad enten det er i Skolen eller Hjemmet, saa stilles der de samme Krav med Hensyn til Punktigheden og Grundigheden over for de forskellige Arbejder.

Hvad saa endelig det angaar, at bringe Børnene til at elske, hvad der er godt, og afsky, hvad der er ondt, saa vil jeg der straks sige, at den almindelige Moraliseren ikke har nogen videre Betydning, i det mindste ikke overfor mindre Børn; hvad der her skal virke, er Eksemplets Magt. Her gælder det om, at Børnene komme til at mærke Livets Alvor, at Hjemmene komme til at vise dem, at det at leve ikke er en skøn Leg, men en Kæde af Glæder og Sorger. Tidt holdes de smaa saa temmelig udon for Livets Bølgegang, og vel er der ogsaa meget, som Barnet ikke kan drages ind i, men der er sikkert endnu mere, som det helst, inden det bliver ret gammel, skal være Vidne til, saaledes Kampen for Tilværelsen. Mange Børn gaa med den Følelse, at det at faa de legemlige Fornødenheder alene afhænger af Fa'rs og Mo'rs Oplagthed til at gribe i Lommen og gaa ud at købe, medens de skulle forstaa, at alle Eksistensmidler kun maa og kan skaffes til Veje gennem et dygtigt og retskaffent Arbejde, ligesom de ogsaa skulle mærke, at de Midler, der en Gang ere tjente, ikke bruges tankeløst, men først anvendes efter en forudgaaende Overvejelse over, hvad man har Ret til at bruge i Følge hele sin Tilværelse, og hvad man ingen Ret

har til, eller rettere sagt, hvad der kan tjene til ens sjælelige og legemlige Gavn, og hvad der muligvis snarere vil virke nedbrydende. Ved dette vil Barnet efterhaanden selv komme til at overveje, og naar det staar overfor sine forskellige smaa Forhold stadig rette det Spørgsmaal til sig selv: hvad er ret og hvad er galt? Ogsaa kunne Forældrene gøre meget for at faa Børnene til at afsky de forskellige Laster. Det er tidt Tilfældet med vi voksne, at naar vi se Lasterne, saa trække vi bare lidt paa Skuldrene, ja, enkelte hilse dem endog med et Smil, medens vi burde møde dem med det dybeste Hjertesuk, et Hjertesuk over, at Mennesket, skabt i Guds Billede og efter hans Lignelse, saaledes har fornægtet sin Oprindelse og snarest taget en Dyre- eller en Djævleskikkelse paa. Tænke vi paa en Last som Drukkenskaben, saa kunde der nok være Grund til at spørge om, hvordan det kan være, at næsten alle Børn more sig over at se et beruset Menneske. Mon det virkelig skulde være saadan, at denne Last, set med Barneøjjet, maa tage sig fornøjelig ud? Nej, Skylden ligger sikkert ikke der; den ligger hos Forældre og andre voksne Mennesker, som Barnet kommer i Berøring med.

Drukkenskaben er nemlig særlig den Last, som mange Mennesker møde med et Smil, og hvor tidt ser man ikke, at voksne netop søge at forskaffe sig »Løjer« ved at give sig i Kast med en beruset; hvorledes skulde da Barnet andet end faa det Indtryk, at det hele er Morskab. Nej, lad os al Tid vise, hvor som helst vi møde det onde, at vi møde det med den dybeste Bedrøvelse og Afsky, ikke med Afsky for det Menneske, hos hvem det onde giver sig Udslag, men kun for det onde selv og dets Ophav; Mennesket derimod maa vi stadig være

villige til at tage ved Haanden og om muligt hjælpe paa ret Vej; det skal vi elske; men jo mere vi elske Mennesket, desto dybere bliver vor Bedrøvelse ved at se det søle sig i Lasten. Ja, jeg kan egentlig godt sammenføje det hele til de Ord: Ville I lære Eders Børn at elske det gode og afsky det onde, saa maa det være Grundtonen i Eders egne Hjærter, og det maa være den røde Traad gennem al Eders Væren og Virken; er det saadant, saa skal det nok sætte sine dybe Spor i Barnehjertet, ja, saa dybe, at de sikkert aldrig udslettes.

Endnu til Slut kun dette: Jeg begyndte med at sige, at vi sikkert alle ønske vore Børn det bedste, og at vi selv kunne bidrage meget til at skaffe dem det; men der maa vi huske paa, at vi kun kunne yde af, hvad vi selv eje, og det er derfor nødvendigt, at vi selv søge at være i Besiddelse af, hvad der er det bedste.

Joh. Kiilerich.